יצירות לחנוכה ד׳–ו׳ – ערכת המורה

סקירה · בטיחות · כיתה מעורבת · רשימת קניות · סבב תחנות · מכתב להורים · דף מעקב

סקירה

באתר 12 יצירות לחנוכה לכיתות ד׳–ו׳ – מאתגרות יותר: מדידה, קיפול, תפירה פשוטה, דקופאז׳, פיסול ופרויקט קבוצתי. לכל יצירה יש רשימת חומרים, הכנה מראש למורה, הוראות ברורות שלב אחרי שלב, זמן ורמת קושי, בטיחות, הקשר לחנוכה והתאמות לחנ״מ ולעולים חדשים. לכל יצירה יש כרטיס להדפסה (PDF ו־Word) בשלושה עמודים: עמוד לתלמידים, עמוד למורה וכרטיס מילים ושלבים לעולים.

- **12 יצירות:** חנוכיית פקקים מדודה, חנוכיית פסיפס, סביבון מתקפל מקרטון, סביבון מחמר, פך שמן בדקופאז׳, ויטראז׳ לחלון, שרשרת טיפות תלת־ממדיות, סופגניית לבד תפורה, כרטיס ברכה קופץ דו־שכבתי, קופסת דמי חנוכה באוריגמי, תיאטרון צלליות קבוצתי ומעמד נר מבצק מלח.
- **5 תבניות להדפסה:** סביבון מתקפל, חנוכייה (לפסיפס ולוויטראז׳), כרטיס קופץ, טיפות שמן וצלליות לתיאטרון.
- **מסלול עולים חדשים:** לכל יצירה כרטיס מילים עם ניקוד, תמונה ומשפט פשוט, גרסה במשפטים קצרים של כל ההוראות ורצועת שלבים מצוירת. כל כרטיסי העולים מרוכזים גם ב״ערכת העולים״.
- **4 משחקים** עם דפי תרגול לכל מסלול: רגיל, חנ״מ ועולים.

כללי בטיחות

- **בלי אש אמיתית.** בכל היצירות משתמשים רק בנרות ובפנסי LED על סוללה. החנוכיות שמכינים הן לקישוט בלבד – לא מדליקים בהן נרות.
- **סוללות כפתור מסוכנות מאוד בבליעה.** רק מבוגר מכניס סוללה, סוגר את המכסה בבורג ובודק לפני שהנר עובר לתלמיד/ה.
- **מספריים** – בישיבה ובזהירות. סכין יפנית, מרצע ואקדח דבק חם – רק בידי מבוגר.
- **תפירה:** מחטי פלסטיק או מחטים קהות בלבד. סופרים מחטים בתחילת השיעור ובסופו ומחזירים לקופסה.
- **זכוכית:** צנצנת עם סדק או שוליים שבורים – לא משתמשים. אפשר להחליף בצנצנת פלסטיק שקופה.
- **אלרגיות:** בצק המלח מכיל קמח חיטה (גלוטן); מטבעות שוקולד – לבדוק עם ההורים ועם הצוות. תחליף לבצק: חמר אוויר.
- **חמר ובצק:** לא אוכלים; שוטפים ידיים בסוף. התנור (לייבוש בצק) – מבוגר בלבד, מחוץ לכיתה.
- **חומרים לא רעילים ושטיפים** בלבד. לכה – רק על בסיס מים, ומבוגר מורח בחדר מאוורר.
- **חוטים ארוכים** – לא סביב הצוואר. קישוטים בגובה – תולה מבוגר, לא תלמידים על כיסאות.
- **תיאטרון צלליות:** כשמחשיכים את החדר – משאירים אור קטן ליד הדלת ושומרים על מעבר פנוי.

כיתה מעורבת: ותיקים ועולים יחד

- **זוגות "חבר/ה ליצירה":** כל עולה עובד/ת עם חבר/ה ותיק/ה. התפקידים מתחלפים: אחד/ת קורא/ת שלב והשני/ה עושה.
- **הדגמה לפני מילים:** קודם מראים, אחר כך אומרים. מצביעים על החומר ואומרים את שמו.
- **כרטיס המילים על השולחן:** מדפיסים לכל זוג את כרטיס המילים ואת רצועת השלבים. גם לוותיקים זה עוזר לעבוד מסודר.
- **שפת הבית היא נכס:** מזמינים לכתוב ברכה או מילה גם בשפת הבית, ולהציג בכיתה – למשל בשרשרת הטיפות.
- **תפקיד לכל אחד/ת:** בתיאטרון הצלליות יש תפקידים בלי טקסט (אור, צלילים, הפעלת בובות) ותפקידים עם משפט קצר וקבוע.
- **לא "מתרגמים במקום":** הוותיקים עוזרים במילה ובתנועה, ולא עושים את העבודה בשביל החבר/ה.
- **מנהגים מכל העולם:** שואלים איך חוגגים חנוכה במקום שבו נולדו – אילו מאכלים, אילו משחקים. כך כולם לומדים.

רשימת קניות מרוכזת

הרשימה מחושבת לכיתה של **כ־30 תלמידות ותלמידים** שמכינים את כל 12 היצירות. מכינים רק חלק? מסמנים את מספרי היצירות שבחרתם ומדלגים על השאר.

נייר וקרטון

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס׳
בריסטול צבעוני A4 (כולל שחור)	3 לתלמיד/ה (כ־90)	2, 6, 9, 11
נייר צבעוני ונייר מתכתי – זהב, צהוב, כתום	חבילה של 100 מכל צבע	2, 7, 9
נייר אוריגמי 15×15 (או נייר צבעוני דק)	2 לתלמיד/ה + רזרבה	10
נייר מדפסת 160 גרם – לתבניות	כ־60 דף	3, 9, 11
מפיות נייר מודפסות	חבילה של 30	5
צלופן צבעוני	5 גיליונות (או גליל)	6
קרטון קשיח (קופסאות ממוחזרות)	לפי הצורך	1, 11
נייר אפייה	2 גלילים	11, 12

ממוחזר – לאסוף מהבית (שבוע לפני)

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס׳
פקקי בקבוקים	9 לתלמיד/ה (כ־280)	1
צנצנות זכוכית קטנות ועבות / פלסטיק שקוף	1 לתלמיד/ה	5
קופסת קרטון גדולה (מדפסת / נעליים גדולות)	1 לקבוצה (5–6)	11
עיתונים ומגזינים ישנים (לפסיפס)	ערימה	2

תפירה ופיסול

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס׳
לבד חום ולבד אדום (A4)	15 + 4 דפים	8
מחטי פלסטיק / מחטים קהות עם עין גדולה	1 לתלמיד/ה	8
חוט צמר או חוט רקמה	4 פקעות	8
מילוי (צמר גפן סינתטי)	שקית של 500 גרם	8
חמר אוויר (מתייבש באוויר)	כ־3 ק״ג	4
קמח חיטה ומלח דק – לבצק מלח	2 ק״ג + 1 ק״ג	12

דבקים וחיבורים

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס׳
דבק סטיק	1 לכל 2 תלמידים + רזרבה	כמעט כל היצירות

דבק לבן (פלסטי) – בקבוק גדול	2 בקבוקים של 1 ליטר	1, 2, 5, 8
מדבקות דבק דו־צדדיות	2 גלילים	1, 6 (חנ"מ)
סלוטייפ ומסקינטייפ	4 גלילים מכל סוג	6, 11
מקלות ארטיק או קשיות	40	11

צבעים וקישוט

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס'
גואש לא רעיל ושטיף – כולל כסוף וזהוב	סט גדול	1, 4, 12
מכחולים רחבים ודקים + כוסות מים	15 מכל סוג	4, 5, 12
טושים וצבעי עפרון	סט לכל שולחן	רוב היצירות
חרוזים, כפתורים וחוט יוטה	שקית + גליל	5, 8, 12
חוט דייג שקוף או חוט צמר ארוך	2 גלילים	7
לכה על בסיס מים (לא חובה)	בקבוק קטן	2, 4

כלים

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס'
מספריים לכל תלמיד/ה	1 לתלמיד/ה	כל היצירות
מספריים קפיציות (לחנ"מ)	4–6	לפי הצורך
סרגלים	1 לתלמיד/ה	1, 3, 9, 10
עטים ריקים (לחריצת קווי קיפול)	15	3
מחורר נייר	3–4	7
עפרונות קצרים מחודדים / מקלות עץ קהים	30	3, 4
חותכני עוגיות + מערוכים קטנים + סכיני פלסטיק	6 + 6 + 15	12
כלי פיסול או קיסמים	15	4

אור בטוח

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס'
נרות LED מנצנצים על סוללה (מכסה סוללה בבורג)	1 לתלמיד/ה + רזרבה	5, 12
פנס LED או מנורת LED על סוללה	1 לקבוצה	11

ניקיון ובטיחות

חומר	כמות משוערת	ליצירות מס'
מפות חד־פעמיות / עיתונים לכיסוי שולחנות	לכל שולחן	כל היצירות
סינרים או חולצות ישנות	1 לתלמיד/ה	צבע, דבק, בצק
מגבונים לחים וסמרטוטים	2 חבילות	כל היצירות

מגשים קטנים (לחרוזים ולמחטים)	8	12,8
מטבעות שוקולד (לא חובה – לבדוק אלרגיות)	לפי מספר התלמידים	10

מספרי היצירות: 1. חנוכיית פקקים מדודה · 2. חנוכיית פסיפס · 3. סביבון מתקפל מקרטון · 4. סביבון מחמר · 5. פך שמן בדקופאז׳ · 6. ויטראז׳ לחלון · 7. שרשרת טיפות תלת־ממדיות · 8. סופגניית לבד תפורה · 9. כרטיס ברכה קופץ דו־שכבתי · 10. קופסת דמי חנוכה באוריגמי · 11. תיאטרון צלליות קבוצתי · 12. מעמד נר מבצק מלח

סבב תחנות ומערכים

תוכנית א' – בוקר יצירה בתחנות (90 דקות, 4 תחנות)

מחלקים את הכיתה ל־4 קבוצות של 7–8 (בכל קבוצה ותיקים ועולים). בכל תחנה מבוגר/ת אחד/ת. כל סבב 18 דקות + 2 דקות מעבר.

זמן	תחנה 1 – חנוכיית פקקים מדודה	תחנה 2 – פך שמן בדקופאז'	תחנה 3 – קופסת אוריגמי	תחנה 4 – כרטיס קופץ
0–10	פתיחה: סיפור החג בקצרה, הצגת התחנות, כללי בטיחות, חלוקה לזוגות			
10–30	קבוצה א	קבוצה ב	קבוצה ג	קבוצה ד
30–50	קבוצה ד	קבוצה א	קבוצה ב	קבוצה ג
50–70	קבוצה ג	קבוצה ד	קבוצה א	קבוצה ב
70–90	קבוצה ב	קבוצה ג	קבוצה ד	קבוצה א

בתחנת הפך הדבק צריך להתייבש – מניחים את הצנצנות ב"פינת ייבוש" ומכניסים את נר ה־LED בסוף היום.

תוכנית ב' – "יצירה ביום" לאורך שמונת ימי חנוכה

יום	יצירה	זמן	הערה
1	חנוכיית פקקים מדודה	45 דק'	הפקקים נאספים בשבוע שלפני
2	סביבון מתקפל + משחק סביבון	45 דק'	תבנית על נייר עבה
3	פך שמן בדקופאז' + מעמד נר מבצק מלח (לישה)	45 + 30 דק'	הבצק מתייבש יומיים
4	סופגניית לבד תפורה – חלק א'	45 דק'	מתנדב/ת בשולחן התפירה
5	סופגנייה – חלק ב' + צביעת מעמד הנר	45 + 20 דק'	
6	תיאטרון צלליות – מפגש 1 + קופסת אוריגמי	45 + 40 דק'	קבוצות של 5–6
7	תיאטרון צלליות – מפגש 2 + שרשרת טיפות	45 + 45 דק'	שרשרת אחת לכל הכיתה
8	תיאטרון – חזרה והצגה + תערוכת יצירות	90 דק'	אפשר להזמין כיתה צעירה

תוכנית ג' – שיעור אחד (45 דקות)

דקות	מה עושים
0–7	פתיחה: מראים את היצירה המוכנה. שאלה: "איך זה קשור לחנוכה?" ומציגים את כרטיס המילים.
7–12	הדגמה שלב אחרי שלב, כללי בטיחות, חלוקה לזוגות
12–37	עבודה בזוגות. מי שמסיים/ת – עוזר/ת לחבר/ה או משדרג/ת את היצירה
37–42	סדר וניקיון – לכל אחד/ת תפקיד

42–45	סבב "תערוכה" קצר ושאלות הסיכום מכרטיס המורה

איך לבחור יצירות לכיתה?

- **כיתה ד':** להתחיל ב־1, 3, 5, 7, 12.
- **כיתה ה':** להוסיף 2, 4, 9, 10.
- **כיתה ו':** כל היצירות, כולל 6, 8 ו־11 (פרויקט קבוצתי).
- **מעט זמן ותקציב:** 3, 7, 9, 10 – כמעט רק נייר.
- **הכי "ממוחזר":** 1, 2, 5, 11.
- **פרויקט קבוצתי:** 11 (תיאטרון צלליות) ו־7 (שרשרת הכיתה).

מכתב להורים – איסוף חומרים

הורים יקרים,

לקראת חנוכה נכין בכיתה יצירות, חלקן מחומרים ממוחזרים. נשמח אם תשלחו עם הילד/ה **עד יום** _____, בשקית עם השם:

- 9 פקקי בקבוקים נקיים
- צנצנת זכוכית קטנה ועבה או צנצנת פלסטיק שקופה, נקייה ובלי מדבקה
- מפיות נייר מודפסות (2–3)
- עיתון או מגזין ישן
- חולצה ישנה לשמירה על הבגדים

בחלק מהיצירות נשתמש בבצק מלח (קמח חיטה) ואולי במטבעות שוקולד. **אם לילד/ה יש אלרגיה או רגישות – נא לעדכן.**

בכל היצירות משתמשים רק בנרות ובפנסי LED – בלי אש.

תודה רבה וחג אורים שמח!

המחנכת: _____

דף מעקב – מי הכין מה?

מסמנים V בכל יצירה שהושלמה.

שם	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

1. חנוכיית פקקים מדודה · 2. חנוכיית פסיפס · 3. סביבון מתקפל מקרטון · 4. סביבון מחמר · 5. פך שמן בדקופאז׳ · 6. ויטראז׳ לחלון · 7. שרשרת טיפות תלת־ממדיות · 8. סופגניית לבד תפורה · 9. כרטיס ברכה קופץ דו־שכבתי · 10. קופסת דמי חנוכה באוריגמי · 11. תיאטרון צלליות קבוצתי · 12. מעמד נר מבצק מלח

יצרה: רוית ראש בן ישי · https://yetzirot-chanuka-dalet-vav.sites.tab.bot/